

zondag 2 mei 2021 vanuit het Kruispunt (online-kerkdienst)

lezing oude testament (lector)

Deuteronomium 4, 32-40

Deuteronomium 4, 32-40

32 Ga de hele geschiedenis maar eens na, vanaf de dag dat God de mens op aarde schiep, en doorkruis de hele wereld van het uiterste oosten tot het uiterste westen: is zoiets geweldigs ooit voorgekomen, heeft men ooit iets dergelijks vernomen? 33 Is er ooit een volk geweest dat net als u vanuit een vuur de stem van een god heeft gehoord en dat heeft overleefd? 34 Is er ooit een god geweest die het heeft aangedurfd zich een volk toe te eigenen waarover een ander volk macht uitoefende, en die dat deed met grootse daden, met tekenen en wonderen en felle strijd, met sterke hand en opgeheven arm, en op angstaanjagende wijze-zoals u met eigen ogen de HEER, uw God, in Egypte hebt zien doen? 35 U bent er getuige van geweest opdat u zou beseffen dat de HEER de enige God is; er is geen ander naast hem. 36 Vanuit de hemel heeft hij zijn stem laten horen om u op te voeden, en op aarde heeft hij u dat grote vuur laten zien en vanuit het vuur zijn geboden bekendgemaakt. 37 De HEER heeft uw voorouders liefgehad en hun nageslacht uitgekozen, en hij zelf heeft u met zijn grote macht uit Egypte bevrijd 38 en ter wille van u volken verdreven die groter en machtiger waren dan u, om u hun land binnen te leiden en het u in eigendom te geven, zoals dat nu gebeurt. 39 Wees u er daarom van bewust en laat goed tot u doordringen dat de HEER de enige God is, boven in de hemel en hier beneden op de aarde; een ander is er niet. 40 Houd u altijd aan zijn wetten en geboden, zoals ik ze u vandaag geef. Dan zal het u en uw kinderen goed gaan, en zult u lang mogen leven in het land dat de HEER, uw God, u geven zal.

orgel/zanggroep

Liedboek 119 a Uw woord omvat mijn leven...

lezing nieuwe testament (lector)

Johannes 15, 1-8

Johannes 15, 1-8

1 'Ik ben de ware wijnstok en mijn Vader is de wijnbouwer. 2 Iedere rank aan mij die geen vrucht draagt snijdt hij weg, en iedere rank die wel vrucht draagt snoeit hij bij, opdat hij meer vruchten draagt. 3 Jullie zijn al rein door alles wat ik tegen jullie gezegd heb. 4 Blijf in mij, dan blijf ik in jullie. Een rank die niet aan de wijnstok blijft, kan uit zichzelf geen vrucht dragen. Zo kunnen jullie geen vrucht dragen als jullie niet in mij blijven. 5 Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in mij blijft en ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder mij kun je niets doen. 6 Wie niet in mij blijft wordt weggegooid als een wijnrank en verdort; hij wordt met andere ranken verzameld, in het vuur gegooid en verbrand. 7 Als jullie in mij blijven en mijn woorden in jullie, kun je vragen wat je wilt en het zal gebeuren. 8 De grootheid van mijn Vader zal zichtbaar worden wanneer jullie veel vrucht dragen en mijn leerlingen zijn.

uitleg en overweging

Gemeente, lieve mensen van onze Heer,

"Over het diepste geheim van het geloof kan je alleen in symbooltaal spreken" (Paul Tillich).

Verbondenheid met God, met Christus
- elke poging om dat rationeel inzichtelijk te maken zegt minder dan het symbool.

Het symbool vanmorgen is de wijnstok.

In onze dagen en onze cultuurkring zou het misschien een boom kunnen zijn, boomstam, tak en blad.
Voor de mens van de bijbel is de wijnstok overal aanwezig.

---wijnstok nu---

Maar voordat ik er verder op inga blijf ik hangen omdat het woord verbondenheid me triggert in corona-tijd.

Het gaat, hoe dan ook, om het aan de gang houden van je geloof. Eigenlijk wil ik u vragen om een moment stil te staan en zich af te vragen hoe het is met de verbondenheid. Wat heeft corona gedaan met de verbondenheid, wat heeft corona aangericht?

Ja, het gaat om verbondenheid met Christus, en de PGG is natuurlijk voor u niet de enige manier om verbonden te blijven met God, met Jezus.

Maar als het goed is heeft de PGG u daar altijd wel mee geholpen. En kan dat nu veel minder doen.

De verbondenheid met de PGG, met het Kruispunt, dat is een moeilijk punt geworden.

We kunnen al meer dan een jaar niet
dat voor elkaar betekenen wat we zouden willen betekenen.

Voor de gemeenschap, voor elkaars geloof.

Wat heeft corona gedaan met de verbondenheid?
Hoe ziet de wijnstok er uit?
Hoe is het gesteld met de verbinding?
Hebt u die overeind weten te houden?
Is de verbinding dun geworden?
Alleen met de kerk, of ook met de mensen ván de kerk,
of ook met God, met Jezus misschien?

Hoe ziet de wijnstok er uit?
Vloeit het nog?
Hoe hangen de ranken er bij?
Uitgedroogd?

Of hebt u nergens last van? Voelt u het zelfs als heilzaam
dat we terug worden geworpen
naar de wezenlijke dingen.

Als het geen pijnpunt is voor u, kijk dan rond:
zijn er misschien ranken die niet meer zichtbaar zijn?
De kinderen zijn niet meer in beeld.

Misschien vond u het altijd wel wat irritant
dat er mensen waren die door hetzelfde geloof
gevoed worden, maar toch over veel dingen
heel anders dachten dan u
- en mist u nu de uitwisseling, of de confrontatie.

Raken we anderen kwijt? Ouderen?
Minder digitaal onderlegden?

Of zijn de ouderen juist degenen die veel vrucht brengen?
Zijn ze sterker dan de jongere generaties
in geduld, wijsheid, mildheid
- allemaal kwaliteiten die van belang zijn in corona-tijd.

Wordt u nog gevoed? Is er nog verbinding?
Hoeveel kan het nog hebben?

Ik hoop van harte dat we, als corona eenmaal aan invloed verliest,
geen "kale stam" zullen zijn.

Dat zal ook wel niet, maar het zal wel anders zijn.

Dat we allen, ieder voor zichzelf, maar ook voor elkaar,
kunnen blijven bij wat ons geloof voeden kan.

---leerlingen---

Ja, de wijnstok in corona-tijd.

"Over het diepste geheim van het geloof kan je alleen in symbooltaal
spreken"
(Paul Tillich).

Jezus spreekt deze woorden tot zijn leerlingen.
Zij, de ranken, mogen zichzelf ervaren
als deel van een groter geheel dat hen omvat.

Dat is een beeld van diepe eenheid, grote afhankelijkheid,
en tegelijk van erkenning van het eigene.
Het gaat om ieder van de leerlingen, straks, als Jezus er niet meer is.

Jezus zei niet: 'ik ben de zee en jullie de waterdruppels'
- die verliezen hun bestaan in de zee.

Een druiventros is essentieel onderdeel van de wijnstok,
onvervangbaar en eigen.
En het is de bedoeling van Jezus dat er leven stroomt,
geloof blijft stromen.
Je zou kunnen zeggen: het is de wijnstok om de tros te doen.

Het gaat - als we de lijn doortrekken naar ons, naar nu,
om ieder van ons, om u en mij.

Je bent een rank aan de wijnstok,
laat dat maar voor je gelden.

Dat drukt aan de ene kant de afhankelijkheid uit:
zonder mij kunnen jullie niets doen, zei Jezus.
Dat drukt aan de andere kant de waarde van ieder individu uit.

Er is iets van God in jou te zien.
De spirit van Jezus is merkbaar in wat je doet en wie je bent.
Jij hebt Jezus nodig, je bent van hem afhankelijk,
en hij heeft jou nodig om te kunnen zijn wie hij is.

---dankbaar---

Laat het maar goed tot je doordringen,
hoort het volk op de drempel van het beloofde land.

Alles heeft God voor jullie gedaan, je gegeven wat er nodig was.
Wees je bewust van de verbondenheid,
je geschiedenis is ook je toekomst,
blijf verbonden met je God.

De woorden van Mozes zijn bedoeld om bij het volk
een dankbare ontdekking van verbondenheid
op te roepen.
Hij, onze God, heeft ons nooit in de steek gelaten.

Die verbondenheid moeten we koesteren,
in leven houden, voeden.

Dat doet de mens van het ot
door zijn geboden in acht te nemen,
dan is deze band niet kapot te krijgen!

Dan blijft het leven stromen.

---weg van het moeten---

Geboden in acht nemen, dat bepaalt ons bij ons morele handelen.
Dan gaan onze gedachten als snel richting
wat er eigenlijk zou moeten.
Dat je iets zou moeten doen
om de verbinding in stand te houden.

Jezus heeft het eigenlijk niet over een uit te voeren actie.
Hij heeft het over blijven.
Niet over iets extra's dat nodig is.

Hij zegt niet wat je moet doen,
of wat er moet gebeuren,
maar benadrukt de waarde van wat er is.

Vandaar waarschijnlijk dat Paul Tillich liever voor symbooltaal kiest.

Jezus heeft het niet over inspanning of resultaten,
maar over vruchten die groeien.

Dat is dus zonder zorgen, stress en eeuwig tekortschieten.

Dat is dus niet dat je angstig en vol inspanning iets naar buiten moet zien te drukken.

Vruchten, dat is: organische groei,
niet krampachtig, zeg maar: vanzelf.

Verbonden blijven in luisteren en antwoorden,
in hoor en wederhoor - meer niet.

Het gekke is dat onze taal niet toelaat
dat anders dan als een inspanning te formuleren
(houd de verbinding open!)
terwijl het juist geen inspanning is,
maar het laten stromen
van waar je het van hebben moet.

Het zingen wat op zondag cantate in de aandacht staat
drukt dat ook mooi uit:
Zoals de adem in je komt en uit je gaat,
zo gaat het lied naar God en
heb je er steun aan bij jezelf.

En zo blijft het aan de gang.
"God die zelf de adem scheidt waarmee hij wordt geprezen"
- zegt een psalm.

Blijf verbonden.
Je bent een onderdeel van hoe God het hebben wil.
De energie komt van God en jij laat die door
en zo is het zichtbaar en merkbaar,
zo is het mooi!

Het is niet dat je je best moet doen om te laten zien
dat je je terecht kunt permitteren
om met God verbonden te zijn,
God permitteert zich een mens als jou.

Het is één geheel.
Je hoeft het geluk van je leven niet te máken,
je hoeft het alleen maar toe te laten.

Je bent een tros aan de wijnstok.
Diep verbonden met de energie van God.

Behalve het werkwoord "blijven" worden deze woorden van Jezus
bepaald door het werkwoord "dragen".

De wijnstok draagt de ranken,
de ranken dragen vruchten.

We hoeven verbondenheid niet te bewerkstelligen,
we worden gedragen - en we zullen dragen !

"Over het diepste geheim van het geloof
kan je alleen in symbooltaal spreken"

De wijnstok heeft voor de mens van het ot
nog een andere symboolwaarde.

Door de wijnstok wordt de mens van toen
herinnerd aan het goede leven:
de vrucht van de wijnstok staat
voor levensvreugde.

De vrijmoedigheid om te genieten van wat je gegeven is.
Dankbaarheid als levensprincipe.

Want je levensmoed, je levensvreugde,
de blijdschap van het bestaan
- dat heeft te maken met de bronnen
waar je spiritueel uit leeft.

Of je wat kan hebben.

Of je het kan verdragen dat er gesnoeid wordt.

Dat de dingen – zeker in tijd van corona -
niet zo blijven als ze altijd waren.

We zijn de bron niet, we leven uit de bron.

We zijn vruchten, we worden gedragen
en we zullen dragen!

Amen.

© Jan-Hendrik Kip

stilte

orgel/zanggroep

Liedboek 970 Vlammen zijn er vele...